

**ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ГОТОВНОСТІ ДО ВИКОРИСТАННЯ
КОМП'ЮТЕРНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

Завацька Л. А.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри теорії і методики фізичного виховання та
адаптивної фізичної культури
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Ільків О. С.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інформатики та кінезіології
Львівського державного університету фізичної культури
імені Івана Боберського
м. Львів, Україна*

У досягненні стратегічної цілі розвитку галузі фізичної культури і спорту (ФКіС) в нашій країні, завданнями якої є залучення широких мас населення до рухової активності та ведення здорового способу життя як основних шляхів формування здоров'я нації, що становить найвищу соціальну цінність держави, особливо важлива роль відводиться кадровому забезпеченню галузі, зокрема його інформаційно-комунікаційному рівню в обміні та опануванні досвідом, ідеями, технологіями з врахуванням вимог професійної діяльності [1].

Підготовка кадрів в умовах сьогодення викликає необхідність переходу освітніх закладів на пріоритетне використання дистанційних технологій навчання. Це потребує якісно нового рівня підготовки фахівців, а саме, удосконалення освітнього процесу шляхом втілення сучасних методів, прийомів, підходів у ширшому впровадженні комп'ютерно-інформаційних технологій (КІТ) у змісті професійної підготовки студентів. Ця проблема розглядалася на Всеукраїнських і Міжнародних конференціях, публікаціях відомих вітчизняних науковців.[2], [3], [4]. В дослідженнях Є. Карабанова, О. Непша, Г. Суханова, В. Ушакова [3] Л. Суценко, Н. Москаленко С. Єрмакова,

[4], переконливо обґрунтовується необхідність володіння інформаційно-комп'ютерними технологіями для забезпечення належного рівня професійної підготовки та професійної майстерності. Ще більше зростає ця потреба через активні військові дії, які викликали міграцію, потік біженців, тимчасову окупацію окремих регіонів.

Результати дослідження. Пандемія, воєнний стан, міграція населення внесли значні корективи у зміст і форми професійної підготовки у системі вищої освіти. Це значно стимулювало спрямованість учасників освітнього процесу на опанування КІТ. Готовність до використання КІТ у практиці вчителів фізичної культури, як показує наш аналіз, поки що далеке від задовільного.

Потреба використання інформаційних технологій в освітньому процесі середньої і вищої школи у процесі он-лайн навчання свідчить про недостатню підготовленість фахівців фізичної культури і спорту в цьому питанні.

Вивчення рівня ефективності показало проведення он-лайн уроків фізичної культури показав, що лише 18% вчителів фізичної культури могли на достатньому рівні провести презентації уроків з техніки виконання загально розвиваючих вправ, теми з розвитку фізичних якостей, рекомендації методичного характеру в організації самостійної роботи учнів, проведення самодіагностики та самооцінки фізичної підготовленості, тощо. Лише на незначній кількості занять (приблизно 10%) з фізичної культури здійснювався аналіз і оцінка відео фрагментів, які були надіслані вчителю учнями з тих чи інших самостійних завдань.

У цьому зв'язку виникає потреба оптимізації змісту професійної підготовки вчителів фізичної культури, тренерів-викладачів, фізичних реабілітологів, що передбачає їх готовність до здійснення ефективної і науково обґрунтованої результативної життєдіяльності, в тому числі професійної діяльності в інформаційно-цифровому суспільстві. Підвищення професійної майстерності, що передбачає навчання впродовж життя, важко уявити без інформаційних інтернет-мереж, в яких розміщені найновіші результати наукових досліджень, матеріали фахових конференцій, публікації наукових праць, підручників тощо.

Крім того лише адекватне використання інформаційних технологій вчителями фізичної культури під час як он-лайн так і оф-лайн навчання може підвищити позитивний вплив уроків фізичної культури на учнів, а також успішно здійснювати пропагування здорового способу життя, залучення до різних форм рухової активності.

Впровадження КІТ в сучасних умовах є пріоритетним напрямом досягнення належного рівня підготовки кадрів, створення навчально-методичного забезпечення для організації самостійної та індивідуальної роботи студентів. Це проявляється у підвищенні мотивації, розвиває інтерес і самостійність, підвищує інтенсивність і оптимальність процесу навчання, забезпечує індивідуалізацію і інноваційний підхід до опанування студентами професійними компетентностями та конкурентноспроможністю [3].

В курсах навчальних дисциплін «Комп'ютерна техніка та математична статистика», «Інформаційні технології в науковій діяльності ФТЕ» «Інформаційна культура студента», «Інформаційні системи та технології», «Комп'ютерні та інформаційні технології», «Моделювання в наукових дослідженнях» важливо не тільки сформувати опанування інформаційними та комунікаційними технологіями, але й формувати у студентів вміння користуватися ними у майбутній професійній діяльності.

Фахівці фізичної культури та спорту повинні вміти шукати нові ефективні форми і методи навчання, зокрема при проведенні он-лайн занять. Тому у вищих закладах освіти (ВЗО), що зумовлює ширше використання міжпредметних зв'язків, сучасних навчально-методичних технологій при вивченні професійно-орієнтованих дисциплін для підвищення інформаційної культури та використання КІТ в процесі вивчення дисциплін навчального плану.

Так, на заняттях з фахових і професійно-орієнтованих дисциплін можна проводити цілий ряд різного роду розрахунків з використанням електронних таблиць.

Електронні таблиці Excel дають можливість студенту розв'язувати математико-статистичні задачі різної складності. Наше завдання полягає у тому, щоб сформувати у майбутніх фахівців розуміння суті задачі, методи її розв'язування, а також допомогти їм оволодіти спеціальними інструментами електронних таблиць, тобто формувати у них увагу, логічне мислення, точність та організованість в роботі та набуття практичних навичок роботи на персональному комп'ютері (ПК). Великий клас задач, який розв'язується в Excel, постає тоді, коли необхідно вивчити загальну тенденцію змін, не маючи часу на пошук даних про рівні впливу окремих факторів, то виникає необхідність прогнозувати на основі наявного ряду, приймаючи на роль єдиного фактора числові значення.

Використання електронних таблиць дає можливість закріпити алгоритм розв'язку задачі та звільнити студентів від рутинної роботи. Застосування ПК в розрахунках може розглядатися як складова частина діяльності студента з виконання лабораторної, курсової або дипломної роботи, а також при проведенні науково-дослідницької роботи.

Ефективність навчальної роботи, у великій мірі, залежить від дидактичного взаємозв'язку теоретичного і наочно-практичного навчання, а також ступеня активізації розумової діяльності студентів у процесі навчання. І настав час, коли більшість викладачів і студентів розуміють, що з допомогою сучасних КІТ можна значно урізноманітнити навчальні заняття з спортивних ігор, легкої атлетики, плавання, олімпійського і професійного спорту та інших, змодельовати на екрані дисплея явища, що недоступні для візуальних спостережень у реальному житті, полегшити процес опанування знаннями [2].

Необхідна модернізація цих навчальних дисциплін через індивідуальний підхід до виконання завдань індивідуальної і самостійної роботи пов'язаний з врахуванням спортивної кваліфікації студента та рівня фізичної підготовленості. Це, як показує наш досвід, стимулює і поглиблює інтерес до виконання завдань, забезпечує розвиток пізнавальних можливостей, сприяє поглибленню знань і міцності їх засвоєння.

Зокрема, ми використовували індивідуальні завдання, які передбачали підготовку студентами презентацій пов'язаних з їх видом спорту, створення своїх розробок на основі аналізу і узагальнення інформації електронних баз даних. Наприклад, з розвитку силових, швидкісних якостей, гнучкості, тощо з врахуванням віку, статі, фізичного стану та рівня фізичної підготовленості.

Розроблені нами завдання спрямовані на формування вмінь використовувати КІТ у практичній і професійній діяльності. Так при вивченні дисциплін «Комп'ютерні та інформаційні технології», «Інформаційна культура студента», ми даємо такі завдання:

– Проаналізувати і узагальнити публікації щодо відбору у спортивні секції з вибраного виду спорту. Кожен студент має можливість вибрати вид спорту про який буде готувати інформацію.

– З досвіду роботи фахівців у галузі ФКіС узагальнити інформацію про використання ними інформаційних технологій.

– Запропонувати підбір вправ для розвитку певних фізичних якостей на основі інформації електронних баз даних.

Тут можуть допомогти можливості ПК по варіативності показу інформації та моделюванню явищ, що сприяє формуванню у студентів таких характерних рис навчальної діяльності, які створюють умови для креативного навчального пізнання, тобто гнучкість і структурність мислення, нахил до експериментування, тим самим комп'ютер створює можливості для формування самостійної думки студентів.

Раціонально організувати аудиторні та позааудиторні форми роботи з різних дисциплін навчального плану можна за допомогою використання комп'ютерно-інформаційних технологій, їх інтеграції в єдину взаємозв'язану систему навчання, що сприятиме формуванню повноцінних знань, творчої думки, позитивної результативності у засвоєнні матеріалу, оптимальних способів і прийомів розумової праці, самостійності та активності як узагальнених властивостей особистості студентів. А це в свою чергу передбачає належне оволодіння КІТ не тільки професорсько-викладацьким складом, але й студентами.

Література:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 04 листопада 2020 року № 1089 «Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року».
2. Івашев Є. В., Сахно О. В., Грядуща В. В., Денисова А. В., Лукіянчук А. М., Удовик С. І. Розвиток цифрової компетентності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій: навчальний посібник Біла Церква : БІНПО, 2021. 258 с.
3. Карabanov Є. О., Непша О. В., Суханова Г. П., Ушаков В. С. Інформаційні технології в системі «фізична культура-спорт». Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту. Вип. 2. 2018. С. 48–52.
4. Цифрові технології в процесі підготовки спортсменів в умовах формального і неформального навчання : матеріали І міжнародної науково-практичної конференції / відповід. ред. Д. В. Бермудес. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 178 с.